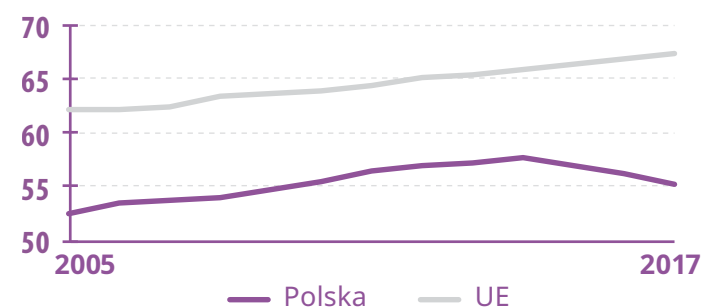

Osiągając **55,2 na 100 pkt**, Polska zajmuje 24. miejsce w UE pod względem wartości wskaźnika równouprawnienia płci. Wynik ten jest o 12,2 pkt niższy niż średnia dla UE. W latach 2005–2017 wynik Polski wzrósł jedynie o 2,8 pkt. W porównaniu z 2015 r. wynik ten zmniejszył się o 1,6 pkt. Polska zmierza w kierunku osiągnięcia równości płci w tempie wolniejszym niż inne państwa członkowskie. Jej pozycja spadła o cztery miejsca od 2005 r. i o sześć miejsc od 2015 r.

Wyniki Polski są niższe od wyników UE we wszystkich dziedzinach. Różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn są najbardziej widoczne w dziedzinie władzy (29,1 pkt) i czasu (52,5 pkt). Polska uzyskała najwyższe wyniki w dziedzinie zdrowia (83,2 pkt), mimo iż są one znacznie niższe niż w innych państwach członkowskich. Od 2005 r. wynik Polski uległ największej poprawie w dziedzinie pieniędzy (+13,7 pkt). Postępy w dziedzinie wiedzy ustały (-0,2 pkt), a w dziedzinie czasu zmniejszyły się (-2,1 pkt).

W latach 2005–2017 Polska poprawiła swoją wartość wskaźnika, jednak w całym okresie odnotowała znacznie niższy wynik niż wynosiła średnia dla UE. Polska poczyniła postępy w kierunku równouprawnienia płci w wolniejszym tempie, zwiększając z czasem dystans między wynikiem swoim a wynikiem UE.

Postęp w Polsce jest wolniejszy niż średnia postępu w UE

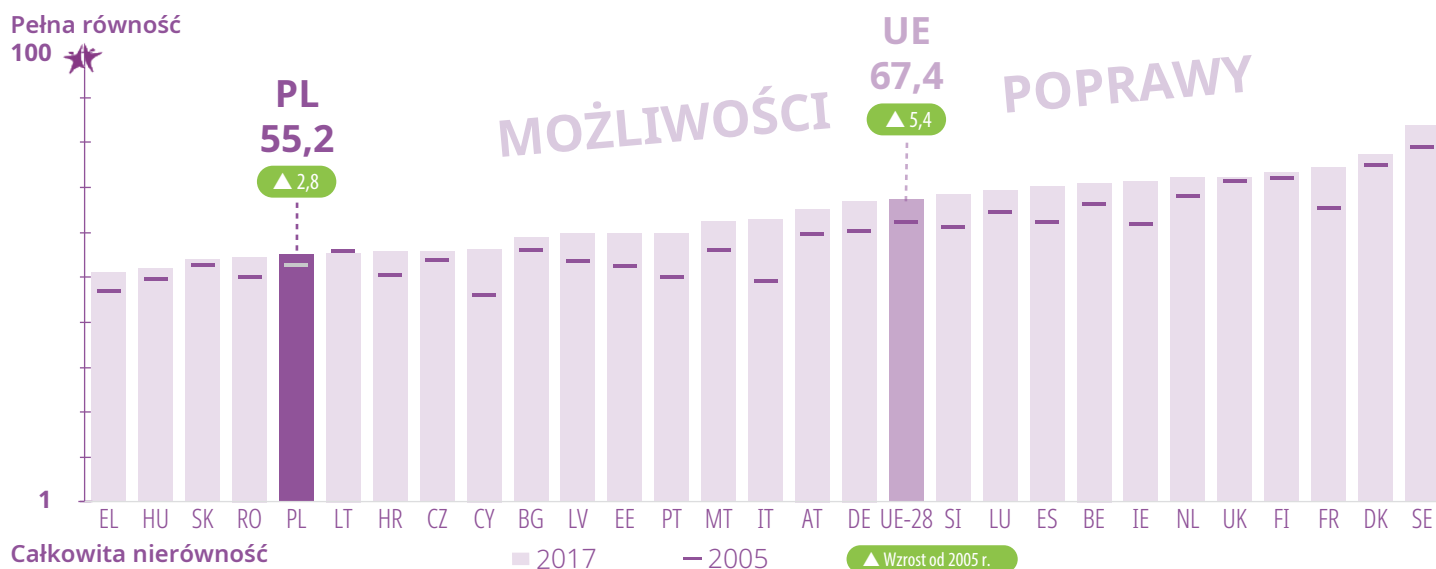

Każdego roku dokonujemy oceny poszczególnych państw członkowskich i całej UE, aby przekonać się, jak wiele dzieli je jeszcze od osiągnięcia równouprawnienia płci. Wskaźnik ten mierzy się w skali od 1 do 100, przy czym 1 oznacza całkowity brak równości, a 100 oznacza pełną równość.

Wyniki opierają się na różnicach między kobietami a mężczyznami oraz na poziomach ich osiągnięć w sześciu kluczowych dziedzinach: praca, pieniądze, wiedza, czas, władza i zdrowie. We wskaźniku uwzględniono dwie dodatkowe dziedziny, nie mają one jednak wpływu na ostateczny wynik. Dziedzina wzajemnie oddziałujących na siebie nierówności wskazuje, w jaki sposób różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn wchodzą w relacje z wiekiem, niepełnosprawnością, krajem urodzenia, wykształceniem i rodzajem rodziny. W ramach dziedziny przemocy wobec kobiet mierzy się i analizuje doświadczenia kobiet związane z przemocą.

Oprócz zaprezentowania wyników oceny wskaźnik równouprawnienia płci 2019 skupia się na równowadze między życiem zawodowym a prywatnym.

Wyniki wskaźnika równouprawnienia płci w odniesieniu do państw członkowskich UE, lata 2005–2017

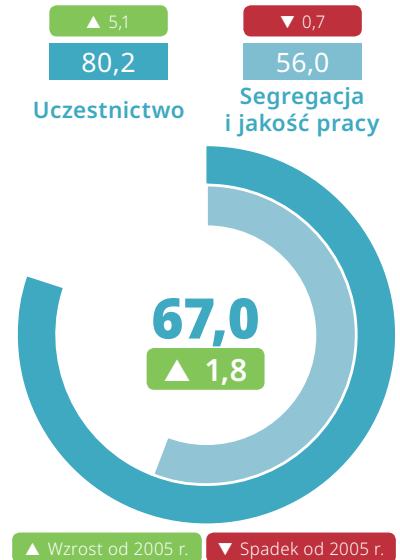
Praca

Wynik Polski w dziedzinie pracy wynosi 67,0, co świadczy o postępie wynoszącym 1,8 pkt od 2005 r. (+0,2 pkt od 2015 r.), przy większym udziale zarówno kobiet, jak i mężczyzn w zatrudnieniu.

Wskaźnik zatrudnienia (w grupie wiekowej 20–64 lata) wynosi 65 % dla kobiet, podczas gdy dla mężczyzn jest to 79 %. Polska, przy ogólnym wskaźniku zatrudnienia wynoszącym 72 %, osiągnęła już swój krajowy cel dotyczący zatrudnienia zapisany w strategii „Europa 2020” na poziomie 71 %. W latach 2005–2017 ekwiwalent pełnego czasu pracy (EPC) wzrósł z 37 % do 44 % w przypadku kobiet i z 52 % do 62 % w przypadku mężczyzn, zwiększając różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn (z 15 punktów procentowych do 18 punktów procentowych). Różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn są znacznie większe wśród par z dziećmi niż wśród par bez dzieci.

Około 11 % kobiet pracuje w niepełnym wymiarze czasu pracy, w przypadku mężczyzn natomiast odsetek ten wynosi 4 %. Kobiety pracują średnio 38 godz. w tygodniu, podczas gdy średni tygodniowy czas pracy mężczyzn to 42 godz.

Nierówny odsetek kobiet i mężczyzn w różnych sektorach rynku pracy nadal pozostaje problemem. Niemal 24 % kobiet pracuje w sektorze edukacji, zdrowia i pracy socjalnej, w porównaniu z 5 % mężczyzn. Mniejsza liczba kobiet (8 %) niż mężczyzn (37 %) pracuje w zawodach naukowych, technologicznych, inżynierskich i matematycznych.

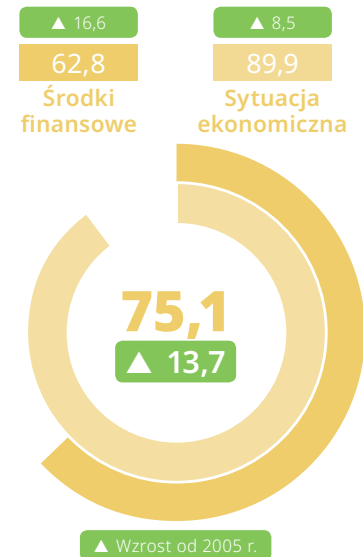

Pieniądze

Wynik Polski w dziedzinie pieniędzy wynosi 75,1, co świadczy o postępie wynoszącym 13,7 pkt od 2005 r. (+1,8 pkt od 2015 r.), przy uzyskaniu znacznej poprawy w sytuacji gospodarczej i finansowej zarówno kobiet, jak i mężczyzn.

Pomimo wzrostu średniego miesięcznego wynagrodzenia zarówno kobiet (+ 64 %), jak i mężczyzn (+ 61 %) w latach 2006–2014 kobiety nadal zarabiają o 18 % mniej miesięcznie niż mężczyźni. W przypadku par z dziećmi kobiety zarabiają około 28 % mniej niż mężczyźni (25 % mniej w przypadku par bez dzieci). Różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn są większe wśród osób urodzonych poza granicami Polski: kobiety urodzone za granicą zarabiają 31 % mniej niż mężczyźni urodzeni za granicą. Różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn wzrastają wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia.

Ryzyko ubóstwa zmniejszyło się zarówno w przypadku kobiet (-3 punkty procentowe), jak i mężczyzn (-4 punkty procentowe) w latach 2005–2017: 15 % kobiet i mężczyzn jest zagrożonych ubóstwem. Osoby najbardziej zagrożone ubóstwem to: osoby samotne (25 % kobiet i 34 % mężczyzn), osoby o niskim poziomie wykształcenia (26 % kobiet i 27 % mężczyzn) oraz rodzice samotnie wychowujący dzieci (23 %). W latach 2005–2017 zmniejszyły się nierówności w rozkładzie dochodów między kobietami a mężczyznami. Zróżnicowanie wynagrodzenia ze względu na płeć wynosi 7 % (w porównaniu ze średnią dla UE wynoszącą 16 %), natomiast zróżnicowanie emerytur ze względu na płeć wynosi 21 %.

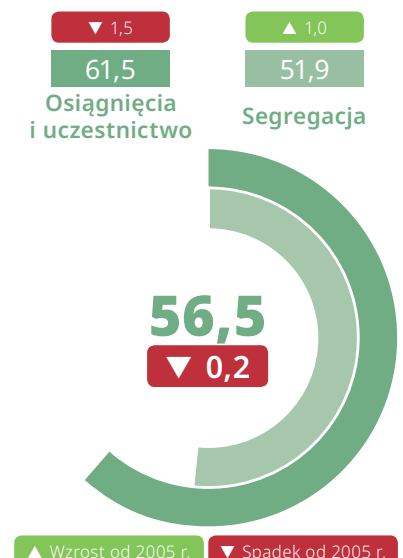

Wiedza

Wynik Polski w dziedzinie wiedzy wynosi 56,5, bez znaczącej zmiany od 2005 r. (+0,5 pkt od 2015 r.). Uzyskując 7 pkt mniej niż UE Polska zajmuje 17. miejsce w dziedzinie wiedzy w UE.

Odsetek kobiet z wyższym wykształceniem wzrastał w latach 2005–2017 w szybszym tempie niż odsetek mężczyzn, zwiększając przy tym różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn. Około 27 % kobiet posiada stopnie akademickie, w porównaniu z 20 % mężczyzn (14 % i 12 % w 2005 r.). Polska osiągnęła swój krajowy cel nakreślony w strategii „Europa 2020”, zgodnie z którym 45 % osób w wieku 30–34 lat ma mieć wyższe wykształcenie. Obecny wskaźnik wynosi 46 % (56 % dla kobiet, podczas gdy dla mężczyzn jest to 36 %). Chociaż odsetek osób z wyższym wykształceniem wzrósł, w latach 2005–2017 udział w kształceniu i szkoleniu formalnym i pozaformalnym uległ zmniejszeniu. Około 12 % kobiet i 11 % mężczyzn uczestniczy w procesie uczenia się przez całe życie (w porównaniu z 21 % i 20 % w 2005 r.). Wyższy odsetek rodziców samotnie wychowujących dzieci uczestniczy w procesie uczenia się przez całe życie, w porównaniu z osobami samotnymi i kobietami oraz mężczyznami w związku (z dziećmi lub bez dzieci).

Nierówny rozkład kobiet i mężczyzn na różnych kierunkach studiów wyższych w Polsce nadal pozostaje wyzwaniem. Dwa razy więcej kobiet niż mężczyzn studiuje na kierunkach związanych z edukacją, zdrowiem i opieką społeczną lub naukami humanistycznymi i sztuką (39 % w porównaniu z 19 %).

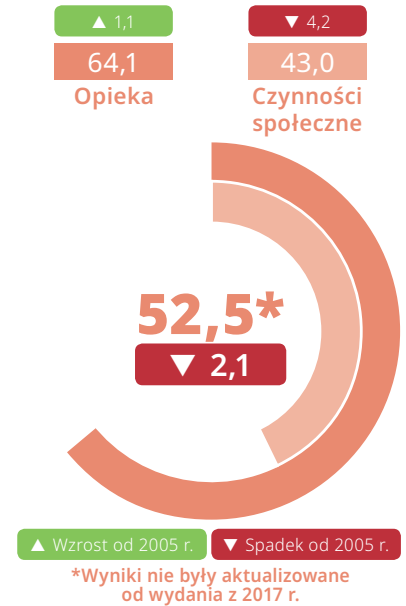

Czas

W dziedzinie czasu wynik Polski nie zmienił się od ostatniego wydania, ponieważ nie są dostępne żadne nowe dane. Następną aktualizacja ma nastąpić w 2021 r. Częstsze wykorzystywanie danych pomogłoby w śledzeniu postępów w tej dziedzinie.

Wynik Polski wynosi 52,5, czyli jest znacznie niższy od wyniku UE, wynoszącego 65,7, przy czym nastąpił wzrost różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn pod względem czasu poświęconego na czynności społeczne. Kobiety wciąż wypełniają większość obowiązków opiekuńczych w rodzinie, przy czym różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn zwiększyły się niemal dwukrotnie w latach 2007–2016. Około 71 % kobiet w wieku 25–49 lat realizuje codzienne obowiązki opiekuńcze przez jedną godzinę lub dłużej, w porównaniu z 39 % mężczyzn. Ogólnie rzecz biorąc, w przypadku par z dziećmi 90 % kobiet zajmuje się opieką i edukacją w rodzinie przynajmniej przez godzinę, natomiast wśród mężczyzn odsetek ten wynosi 64 %. Pomimo wzrostu liczby mężczyzn, którzy gotują i wykonują prace domowe przez co najmniej godzinę dziennie, różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn utrzymują się. Około 82 % kobiet zajmuje się codziennie przez co najmniej godzinę gotowaniem i pracami domowymi – dla porównania, wśród mężczyzn odsetek ten wynosi jedynie 34 %.

Mniej kobiet (17 %) niż mężczyzn (21 %) uczestniczy w zajęciach sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych poza domem. Niewielki odsetek zarówno kobiet (7 %), jak i mężczyzn (5 %) angażuje się w działalność wolontariacką lub charytatywną.

Władza

Wynik Polski w dziedzinie władzy wynosi 29,1 i jest najniższy spośród wszystkich dziedzin. Wynik wzrósł o 2,8 pkt od 2005 r. (-6 punktów od 2015 r.). Wzrost ten wynika z usprawnień w zakresie podejmowania decyzji gospodarczych i politycznych. W poddziedzinie władzy społecznej nastąpił znaczący regres. Polska zajmuje 23. miejsce w UE.

Odsetek kobiet na stanowiskach ministerialnych wynosi 17 %, w porównaniu z 8 % w 2005 r. Na mocy ustawy Polska wprowadziła parytet w 2011 r. i reprezentacja kobiet w parlamencie wzrosła. Kobiety stanowiły 26 % posłów w 2018 r., w porównaniu z 22 % w 2005 r. Reprezentacja kobiet w zgromadzeniach regionalnych w Polsce także wzrosła (z 16 % do 26 %).

Polska dokonała największych usprawnień w zakresie podejmowania decyzji gospodarczych, choć, ogólnie rzecz biorąc, postęp ten jest wolniejszy niż w UE. W latach 2005–2018 udział kobiet w zarządach największych spółek giełdowych wzrósł z 11 % do 21 %. Postępy w zakresie podejmowania decyzji społecznych uległy odwróceniu, czego przyczyną był gwałtowny spadek liczby kobiet zasiadających w zarządach publicznych organizacji nadawczych: z 14 % w 2015 r. do 0 % w 2018 r. Kobiety stanowią 23 % członków zarządów organizacji finansujących badania naukowe i jedynie 5 % członków najwyższych organów decyzyjnych w krajowych organizacjach sportów olimpijskich.

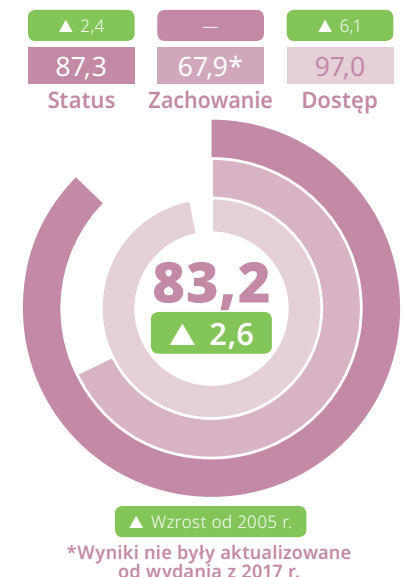

Zdrowie

Wynik Polski w dziedzinie zdrowia wynosi 83,2, ze wzrostem na poziomie 2,6 pkt od 2005 r. (+1 pkt od 2015 r.). Plasuje się on na poziomie 4,9 pkt poniżej wyniku UE. Odnotowano poprawę w zakresie zarówno stanu zdrowia, jak i dostępu do usług medycznych i stomatologicznych. Nie istnieją nowe dostępne dane dotyczące poddziedziny zachowania.

Mniej kobiet niż mężczyzn ocenia swoje zdrowie jako dobre, chociaż ogólny poziom zadowolenia ze stanu zdrowia wzrósł w latach 2005–2017 zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet. Około 56 % kobiet i 62 % mężczyzn ocenia swoje zdrowie jako dobre (w porównaniu z 51 % i 58 % w 2005 r.). Poziom zadowolenia ze stanu zdrowia wzrasta wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia danej osoby oraz zmniejsza się proporcjonalnie do jej wieku. Średnia przewidywana długość życia wzrosła zarówno w przypadku kobiet, jak i mężczyzn w latach 2005–2016. Kobiety żyją średnio o 8 lat dłużej niż mężczyźni (82 lata w porównaniu z 74 latami). Liczba lat przeżytych w zdrowiu zmniejszyła się wśród kobiet (z 67 do 65 lat), przy czym liczba ta pozostała taka sama w przypadku mężczyzn (61 lat).

Dostęp do opieki medycznej i stomatologicznej w Polsce znacznie wzrósł. Około 8 % zarówno kobiet, jak i mężczyzn zgłasza, że ich potrzeby lecznicze nie zostały zaspokojone (w porównaniu z 18 % i 15 % w 2005 r.). Około 4 % kobiet i 5 % mężczyzn ocenia, że ich potrzeby lecznicze w zakresie badań stomatologicznych nie zostały zaspokojone (w porównaniu z 17 % i 16 % w 2005 r.). Większa liczba kobiet i mężczyzn z niepełnosprawnościami zgłasza niezaspokojone potrzeby w zakresie opieki dentystycznej (16 % i 19 % w porównaniu z kobietami i mężczyznami pełnosprawnymi (7 % i 12 %).

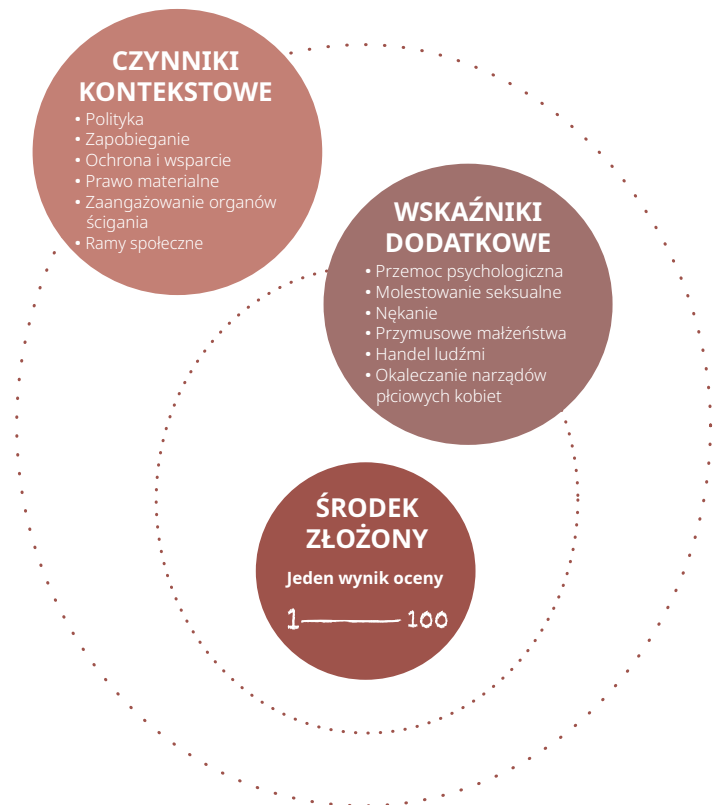
Przemoc

Przemoc wobec kobiet jest zarówno skutkiem, jak i przyczyną utrzymujących się różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn w dziedzinach pracy, zdrowia, pieniędzy, władzy, wiedzy i czasu. W odróżnieniu od innych dziedzin dziedzina przemocy nie służy do pomiaru różnic między sytuacją kobiet i mężczyzn, lecz bada doświadczenia kobiet dotyczące przemocy. Z tego względu w obliczeniach wskaźnika równouprawnienia płci nie uwzględnia się dziedziny przemocy. Zamiast tego oblicza się go jako odrębny złożony pomiar obejmujący trzy aspekty: częstość występowania przemocy wobec kobiet, jej dotkliwość oraz ujawnianie. Wyniki zostały obliczone na podstawie danych pochodzących z badania przeprowadzonego w 2014 r. przez Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Od tego czasu nie przeprowadzono żadnego ogólnounijnego badania dotyczącego przemocy ze względu na płeć. Do czasu zakończenia kolejnego badania nie można zaktualizować wyników.

W sierpniu 2015 r. Polska podpisała i ratyfikowała Konwencję Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (konwencja stambulska).

W dziedzinie przemocy przedstawiono zaktualizowane dane na temat trzech dodatkowych wskaźników, które mają pomóc w monitorowaniu kobietobójstwa, okaleczania narządów płciowych kobiet i handlu ludźmi. Nie wszystkie państwa członkowskie gromadzą jednak takie dane i konieczne jest dokonanie usprawnień w zakresie gromadzenia danych.

Polska nie dostarcza danych na temat kobiet będących ofiarami umyślnego zabójstwa dokonanego przez partnera lub członka rodziny. Nie dostarcza również danych szacunkowych dotyczących odsetka dziewcząt (w populacji migrantów będących rezydentami) zagrożonych okaleczeniem narządów płciowych kobiet. Dane statystyczne dotyczące handlu ludźmi są gromadzone i dokumentowane. W 2016 r. zgłoszono 34 przypadki kobiet będących ofiarami handlu ludźmi. Porównywalne dane, w podziale według płci, są niezbędne do opraco-

wania ogólnounijnych strategii w zakresie zapobiegania i eliminowania przemocy wobec kobiet we wszystkich państwach członkowskich.

Nacisk tematyczny na równowagę między życiem zawodowym a prywatnym

W ramach wskaźnika równouprawnienia płci 2019 kładzie się nacisk na równowagę między życiem zawodowym a prywatnym – jest to kwestia o dużym znaczeniu politycznym w UE. Oprócz wskaźników dotyczących równowagi między życiem zawodowym a prywatnym uwzględnionych we wskaźniku (np. w dziedzinie pracy, czasu i wiedzy) nacisk tematyczny przedstawia dodatkowe wskaźniki – tabelę dotyczącą równowagi między życiem zawodowym a prywatnym (tabela wskaźników WLB). Odnosi się ona do trzech szeroko zakrojonych dziedzin: pracy zarobkowej, pracy niezarobkowej (opieki) oraz kształcenia i szkolenia. W tabeli przedstawiono: 15 wskaźników w 6 konkretnych dziedzinach, takich jak: polityka w zakresie urlopu rodzicielskiego, opieka nad dziećmi oraz usługi opieki nad dziećmi, opieka nieformalna nad osobami starszymi i osobami z niepełnosprawnościami oraz usługi opieki długoterminowej, transport i infrastruktura, elastyczna organizacja pracy i uczenie się przez całe życie.

Polityka w zakresie urlopu rodzicielskiego

Dzięki urlopowi rodzicielskiemu rodzice mogą zachować równowagę między obowiązkami opiekuńczymi a życiem zawodowym. Potencjalni rodzice często nie mogą jednak z niego skorzystać, ponieważ ich prawo do urlopu może być uzależnione od wielu kryteriów, takich jak: czy dana osoba wykonuje pracę zarobkową, czy jest pracownikiem, czy też osobą samozatrudnioną, w jakim sektorze pracuje, jaki jest jej staż pracy oraz czy z urlopu mogą skorzystać pary osób tej samej płci lub migranci. Zmiany na rynku pracy, takie jak coraz częstsze występowanie nietypowych form zatrudnienia (np. umowy tymczasowe i praca na wezwanie, fikcyjne samozatrudnienie i praca w systemie bonów usługowych), doprowadziły do nasilenia obaw związanych z dostępem do urlopu rodzicielskiego, zwłaszcza

gdy dostęp ten opiera się na definicji tradycyjnego standardowego zatrudnienia.

W 2016 r. w Polsce 27 % kobiet i 10 % mężczyzn w wieku 20–49 lat (potencjalnym rodzicom) nie przysługiwało prawo do urlopu rodzicielskiego. Prawo do urlopu rodzicielskiego przysługuje jedynie osobom zatrudnionym; w związku z tym kobiety i mężczyźni bezrobotni lub bierni zawodowo stanowili niemal całość populacji potencjalnych rodziców w 2016 r., której nie przysługiwało prawo do urlopu. Wśród osób zatrudnionych wszystkim kobietom i mężczyznom przysługiwało prawo do urlopu, z wyjątkiem par osób tej samej płci, którym nie przysługuje prawo do urlopu rodzicielskiego w Polsce.

Nieformalna opieka nad dziećmi i usługi opieki nad dziećmi

Z uwagi na to, iż liczba rodzin, w których oboje rodziców pracuje, i rodzin z jednym rodzicem rośnie, pojawiają się nowe potrzeby w zakresie usług opieki nad dziećmi. Wysokiej jakości, dostępne i przystępne cenowo usługi opieki nad dziećmi są niezbędne, aby umożliwić rodzicom pozostanie na rynku pracy lub przystąpienie do niego oraz zmniejszyć różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn w zatrudnieniu.

W Polsce 65 % nieformalnych opiekunów dzieci to kobiety. Ogółem 61 % kobiet zajmuje się opieką nad swoimi dziećmi lub wnukami lub też ich kształceniem, co najmniej kilka razy w tygodniu, podczas gdy wśród mężczyzn odsetek ten wynosi 47 %. W Polsce większa liczba kobiet i nieco mniejsza liczba mężczyzn zajmuje się opieką nad swoimi dziećmi lub wnukami lub też ich kształceniem niż w UE, gdzie 56 % kobiet i 50 % mężczyzn zajmuje się opieką nad swoimi dziećmi i wnukami lub też ich kształceniem. Różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn są większe wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20–49 lat (90 % i 69 %), a także wśród bezrobotnych kobiet i mężczyzn (44 % i 23 %).

Polska nie zrealizowała żadnego z „celów barcelońskich”, zgodnie z którymi co najmniej 33 % dzieci w wieku poniżej trzech lat i 90 % dzieci w wieku od trzech lat do wieku rozpoczęcia nauki w szkole powinno uczęszczać do placówek opieki nad dziećmi. W sumie 12 % dzieci w wieku poniżej trzech lat jest objętych pewnymi formami opieki formalnej (10 % z nich uczęszcza do placówek opieki nad dziećmi przez co najmniej 30 godz. tygodniowo), co stanowi czwarty najniższy odsetek w UE. Formalna opieka nad dziećmi zapewniona jest 58 % dzieci w wieku od trzech lat do minimalnego wieku obowiązku szkolnego (42 % z nich uczęszcza do placówek opieki nad dziećmi przez co najmniej 30 godz. tygodniowo). Około 15 % gospodarstw domowych zgłasza niespełnione potrzeby w zakresie usług formalnej opieki nad dziećmi w Polsce, co stanowi 1 punkt procentowy więcej niż średnia dla UE. Matki samotnie wychowujące dzieci częściej zgłaszają więcej niezaspokojonych potrzeb w zakresie usług formalnej opieki nad dziećmi (26 %) niż pary z dziećmi (16 %).

Nieformalna opieka nad osobami starszymi i osobami z niepełnosprawnościami oraz usługi opieki długoterminowej

Dostępne i przystępne cenowo usługi opieki i infrastruktura mają kluczowe znaczenie dla zachowania przez osoby sprawujące opiekę zdrowej równowagi między ich obowiązkami związanymi z opieką a życiem zawodowym. Ma to istotne znaczenie zwłaszcza dla kobiet, które często są bardziej niż mężczyźni zaangażowane w sprawowanie zarówno formalnej, jak i nieformalnej opieki nad osobami starszymi lub z niepełnosprawnościami. W świetle pojawiających się trendów demograficznych, takich jak starzejące się społeczeństwo, niższy współczynnik urodzeń, a w konsekwencji spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym, potrzeba formalnych i nieformalnych usług opieki długoterminowej nabrała większego znaczenia niż kiedykolwiek.

Większość nieformalnych opiekunów osób starszych lub osób z niepełnosprawnościami w Polsce to kobiety (73 %). Jest to największy odsetek w UE. Odsetek kobiet i mężczyzn sprawujących nieformalną opiekę nad osobami starszymi lub osobami z niepełnosprawnościami kilka dni w tygodniu lub codziennie

wynosi 15 % i 6 %. Odsetek kobiet zaangażowanych w opiekę nieformalną jest taki sam jak średnia dla UE, natomiast udział mężczyzn jest o 4 punkty procentowe niższy. W grupie wiekowej 50–64 lata (28 % i 14 %) znajduje się więcej kobiet i mężczyzn sprawujących opiekę nad osobami starszymi lub osobami z niepełnosprawnościami w porównaniu z kobietami i mężczyznami w wieku 20–49 lat (11 % i 9 %). Około 38 % kobiet sprawujących opiekę nad osobami starszymi lub osobami z niepełnosprawnościami jest zatrudnionych, w porównaniu z 42 % mężczyzn, którzy łączą opiekę z obowiązkami zawodowymi. Wśród nieformalnych opiekunów pracujących w całej UE jest również mniej kobiet niż mężczyzn, chociaż różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn w Polsce są mniejsze (4 punkty procentowe, w porównaniu z 14 punktami procentowymi w przypadku UE). W grupie wiekowej 50–64 lata 44 % opiekunów nieformalnych będących kobietami pracuje, w porównaniu z 31 % mężczyzn. Około 16 % kobiet i mężczyzn w Polsce zgłasza niezaspokojone potrzeby związane z profesjonalnymi usługami opieki domowej.

Transport i infrastruktura

Dostęp do przystępnej cenowo infrastruktury publicznej o wysokiej jakości, w tym ośrodków opieki, placówek oświatowych, świadczeń zdrowotnych i transportu, ma wpływ na możliwości kobiet i mężczyzn w zakresie równowagi pracy zarobkowej z inną działalnością. Nierówny podział obowiązków opiekuńczych i zadań związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego między kobietami a mężczyznami wpływa na sposób korzystania przez nich z określonych rodzajów transportu i infrastruktury oraz zapotrzebowanie na nie. Czas poświęcany na dojazdy jest dobrym wskaźnikiem tego, czy istniejąca infrastruktura publiczna pomaga kobietom i mężczyznom w udziale w codziennych czynnościach, czy też je utrudnia.

W Polsce kobiety i mężczyźni poświęcają podobny czas na dojazd do i z pracy (35–36 min. dziennie). Pary z dziećmi poświęcają nieco więcej czasu na dojazdy niż pary bez dzieci.

W przypadku par z dziećmi to kobiety poświęcają więcej czasu na dojazdy niż mężczyźni, podczas gdy w przypadku par bezdzietnych to mężczyźni dojeżdżają dłużej. Samotni mężczyźni zazwyczaj poświęcają więcej czasu na dojazdy niż samotne kobiety. Zasadniczo kobiety poświęcają więcej czasu na dojazdy niż mężczyźni, niezależnie od tego, czy pracują w pełnym czy niepełnym wymiarze czasu pracy. Kobiety i mężczyźni pracujący w niepełnym wymiarze czasu pracy dojeżdżają odpowiednio 31 i 30 min. z domu do pracy i z powrotem. W przypadku osób pracujących w pełnym wymiarze czasu pracy kobiety dojeżdżają 38 min., a mężczyźni 36 min.

Zasadniczo mężczyźni częściej podróżują bezpośrednio do i z pracy, podczas gdy kobiety wykorzystują tę okazję do załatwienia innych spraw, np. podwożą dzieci do szkoły lub robią zakupy.

Elastyczna organizacja pracy

Elastyczna organizacja pracy, obejmująca możliwość przejścia z zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy do zatrudnienia w pełnym wymiarze pracy, ruchomy czas pracy i pracę zdalną, zazwyczaj daje pracownikom większą zdolność do kontrolowania tego, ile, kiedy i gdzie mogą pracować. Jeżeli elastyczna organizacja pracy została dobrze opracowana, z uwzględnieniem różnych potrzeb kobiet i mężczyzn, może ułatwić zachowanie równowagi między życiem zawodowym a życiem rodzinnym. Może również pomóc osobom sprawującym opiekę wejść na rynek pracy w charakterze pracowników zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy.

Więcej kobiet (61 %) niż mężczyzn (55 %) nie może korzystać z elastycznej organizacji pracy, ponieważ jest ona ustalana przez pracodawcę, bez możliwości wprowadzania zmian. W Polsce dostęp do elastycznej organizacji pracy jest gorszy niż średnia w UE, przy czym 57 % kobiet i 54 % mężczyzn nie ma żadnej kontroli nad elastyczną organizacją pracy. Różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn są większe wśród pracowników sektora publicznego, którzy zasadniczo rzadziej pracu-

ją w ramach ruchomego czasu pracy niż pracownicy sektora prywatnego. W polskim sektorze publicznym pracownicy mają niewielką kontrolę nad swoim czasem pracy: 72 % kobiet i 74 % mężczyzn twierdzi, że nie ma możliwości zmiany ustaleń dotyczących czasu pracy, w porównaniu z 65 % kobiet i 62 % mężczyzn zatrudnionych w sektorze publicznym w całej UE. Sytuacja przedstawia się nieco lepiej w przypadku pracowników sektora prywatnego, odsetek nadal jest jednak wysoki. Wśród pracowników sektora prywatnego 57 % kobiet i 54 % mężczyzn nie ma żadnej kontroli nad swoim czasem pracy.

W Polsce tylko ponad jedna czwarta zarówno kobiet, jak i mężczyzn zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy (27 %) przeszła na zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy w 2017 r. Polska jest jedynym państwem członkowskim, w którym nie istnieją różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn w tym względzie. W większości państw członkowskich znacznie mniej kobiet niż mężczyzn przechodzi na zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy.

Uczenie się przez całe życie

Stały postęp w dziedzinie technologii wymaga od pracowników ciągłego podnoszenia kwalifikacji i pozostawania na bieżąco z nowymi osiągnięciami i technologiami przez cały okres trwania ich kariery zawodowej. Uczenie się przez całe życie jest również katalizatorem działań na rzecz równouprawnienia płci, ponieważ daje kobietom i mężczyznom większy wybór w zakresie miejsca pracy i zapewnia im więcej możliwości osiągnięcia pełnego potencjału. Niewystarczające środki finansowe i bariery związane z czasem, takie jak konflikty dotyczące harmonogramów czasu pracy lub obowiązków rodzinnych, mogą uniemożliwić dostęp do uczenia się przez całe życie zarówno kobietom, jak i mężczyznom. Uczenie się przez całe życie może pomóc kobietom ponownie wejść na rynek pracy po przerwie w karierze zawodowej spowodowanej wypełnianiem obowiązków związanych z opieką.

W Polsce odnotowuje się piąty najniższy odsetek uczestnictwa w uczeniu się przez całe życie (4 %) wśród państw członkow-

skich, a różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn są niewielkie i wynoszą 1 punkt procentowy. Kobiety (w wieku 25–64 lata) częściej uczestniczą w kształceniu i szkoleniu niż mężczyźni, bez względu na ich status zatrudnienia, z wyjątkiem kobiet nieaktywnych zawodowo, które uczestniczą w mniejszym stopniu niż mężczyźni. Konflikty związane z harmonogramem czasu pracy stanowią większą barierę dla uczestnictwa w kształceniu przez całe życie dla mężczyzn (28 %) niż dla kobiet (18 %). Około 40 % kobiet, w porównaniu z 22 % mężczyzn, deklaruje, że obowiązki rodzinne stanowią barierę w kształceniu i szkoleniu. W Polsce zarówno harmonogram czasu pracy, jak i obowiązki rodzinne stanowią mniejszą przeszkodę w udziale w kształceniu przez całe życie niż w całej UE. Zgodnie ze średnią dla UE 38 % kobiet i 43 % mężczyzn deklaruje, że ich harmonogram czasu pracy stanowi przeszkodę, a 40 % kobiet i 24 % mężczyzn zgłasza, że obowiązki rodzinne utrudniają uczestnictwo w uczeniu się przez całe życie.

Dowiedz się więcej na temat wskaźnika równouprawnienia płci

na stronie internetowej <http://eige.europa.eu/gender-equality-index>

Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn

Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE) to unijne centrum wiedzy na temat równouprawnienia płci. EIGE pomaga podmiotom kształtującym politykę i wszystkim właściwym instytucjom w ich staraniach na rzecz urzeczywistnienia równości kobiet i mężczyzn w odniesieniu do wszystkich Europejczyków przez przekazywanie im szczegółowej wiedzy eksperckiej oraz porównywalnych i wiarygodnych danych dotyczących równości płci w Europie.

© Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn, 2019

Powielanie materiałów dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn
Gedimino pr. 16
LT-01103 Vilnius
LITWA

Dane kontaktowe

<http://eige.europa.eu/>
[facebook.com/eige.europa.eu](https://www.facebook.com/eige.europa.eu)
twitter.com/eurogender
[youtube.com/user/eurogender](https://www.youtube.com/user/eurogender)
eige.sec@eige.europa.eu
+370 52157444

Urząd Publikacji
Unii Europejskiej